

Til: Nesbyen kommune
Fra: Norconsult Norge AS v/Trond Røneid
Sted, dato: Lillehammer, 2025-05-27
Kopi til:

Vurdering etter forskrift om konsekvensutredning – reguleringsplan for Rukkedøla, Nesbyen kommune

Innledning

Nesbyen sentrum er flomutsatt. I august 2023 medførte ekstremværet «Hans» store flomskader på tettstedet. Det er med bakgrunn i dette igangsatt planlegging av ulike tiltak for å flomsikre Nesbyen mot 200-årsflom med klimapåslag. Som en del av en større helhet planlegges det således for flere flomsikringstiltak i Nesbyen, der bl.a. tiltak i Rukkedøla er et viktig bidrag for å sikre Nesbyen mot eventuelle nye flomhendelser. Tiltaket i og langs Rukkedøla består nedstrøms Hajem bru av flommur på sørsiden som kobles til flomvoll på Nesflata, samt mindre utvidelse av elveprofilen og sidesikring på deler av vassdraget. Videre planlegges det for heving/ny Hajem bru og tiltak ved «flomparken». I tillegg planlegges det for reetablering av gangforbindelser for Rukkedøla.

Vurdering etter forskrift om konsekvensutredning

Tiltaket som skal reguleres er vurdert etter forskrift om konsekvensutredning (KUF) § 6 bokstav b som gjelder reguleringsplaner som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram eller melding. Reguleringsplaner som legger til rette for tiltak omtalt i vedlegg 1 skal konsekvensutredes dersom de ikke er i tråd med gjeldende plan. Tiltaket vurderes å ikke falle inn under KUF § 6, vedlegg 1.

Tiltaket er vurdert å ikke omfattes av KUF §7 fordi det skal behandles etter plan- og bygningsloven.

Etter forskriftens § 8 skal det utarbeides konsekvensutredning for reguleringsplaner med tiltak omtalt i vedlegg II, dersom det er vurdert at planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn med bakgrunn i en vurdering etter § 10. Slike planer trenger ikke planprogram. Det vurderes følgelig at tiltakene i planforslaget kommer inn under vedlegg II nr. 10, bokstav f «*Bygging av innlands vannveier som ikke omfattes av vedlegg I, samt kanalisering og flomsikring*». Dette notatet inneholder vurdering av planforslaget etter forskriftens § 10. Tiltak som faller inn under forskrift om konsekvensutredning § 8 skal vurderes etter § 10 om det får vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Det er foretatt en vurdering etter §10 med bakgrunn i Veileder Når skal tiltak i vedlegg II konsekvensutredes?, datert 29.06.2017.

Vurdering etter KU-forskriftens §10:

Dette kapitlet er en gjennomgang av «sjekklisten» for aktuelle utredningstemaer for konsekvensutredninger etter § 10, i forskrift for konsekvensutredninger og kap. 2 i veileder for vurdering etter § 10 i forskrift om konsekvensutredninger.

Egenskaper ved planen eller tiltaket

Størrelse, planområde og utforming

Det skal gjøres en konkret vurdering av størrelse på planen eller tiltaket, planområde og utforming.

Tiltaksområdet er langstrakt og relativt stort, og vil berøre enkelte grunneiere i stor grad. Arealbeslaget vil primært være midlertidig i anleggsfasen, som følge av bl.a. behov for riggområder og midlertidige anleggsveger. I den permanente situasjon vurderes arealbeslaget å være beskjedent med bakgrunn i at det er et sikringstiltak av vassdraget som primært skal følge elveløpet. Det er planlagt etablering av en ca. 550 meter lang flommur langs sørsiden av vassdraget da det er begrenset med arealer langs Rukkedøla med boligeiendommer tett på vassdraget. Flommuren vil medføre inngrep og permanent arealbeslag på enkelteiendommer langs Rukkedøla. Tiltaket vurderes å få en utforming som ikke vil gi vesentlige virkninger for landskap, miljø og samfunn. Elveprofilen skal i stor grad videreføres slik det er, med en mindre utvidelse på 85 meter langs nordsiden. Foreløpige vurdering tilsier at flommuren vil måtte overstige dagens terrengnivå noe for å oppnå tilfredsstillende sikkerhet ved dimensjonerende flom. Tiltaket kan dermed gi noen nærvirkninger. Det planlegges for reetablering av bruer/gangforbindelser over Rukkedøla som forsvant under «Hans». At det har vært forbindelser tidligere i området tilsier at disse trolig ikke vil gi vesentlige virkninger for landskapet og sett i sammenheng med at området hvor det planlegges for nye forbindelser er relativt flatt, så vurderes fjernvirkningene av disse tiltakene som begrenset.

Med bakgrunn i dette vurderes det ikke å være forhold ved planen som omfatter størrelse, planområde og utforming som medfører vesentlig virkninger for miljø og samfunn, og derav ikke utløser krav til konsekvensutredning.

Bruken av naturressurser, særlig arealer, jord, mineralressurser, vann og biologiske ressurser

Det skal vurderes om planen eller tiltaket forutsetter bruk av naturressurser for gjennomføring eller drift, eller om naturressurser inngår i en produksjonsprosess. Dersom planer og tiltak medfører omfattende bruk av ressurser, vil dette normalt utløse konsekvensutredning.

Det legges ikke opp til bruk av naturressurser innad i planområdet for gjennomføring av tiltaket. Det vil være behov for bruk av et utvalg masser for etablering av bl.a. flommuren, men dette antas å måtte bli tilkjørt fra eksterne massetak. Det er en mineralressurs registrert på deler av sørsiden av Rukkedøla, innenfor planområdet bestående av sand og grus. Ressursen er registrert som ikke aktuell for uttak og tiltaket vil således ikke påvirke ressursen.

Tiltaket krever ikke økt forbruk av vann eller øvrige naturressurser. Dette temaet vurderes derfor ikke som relevant.

Gjennomføringen av prosjektet kan medføre behov for midlertidige bygge- og anleggsområder (rigg) som kan komme i berøring med dyrka mark, dette temaet omtales nedenfor.

Avfallsproduksjon og utslipp

Dersom uttak og utnyttelse av metalliske malmer og uorganiske energimineraler vil medføre en høyere andel overskuddsmasse enn produktmengde (dvs. mer enn 50% av det totale uttaksvolumet), eller avfallet omfatter metalliske malmer som for eksempel jern, nikkel, titan og molybden vil dette normalt utløse konsekvensutredning.

Vurderes ikke som et relevant tema å vurdere for dette tiltaket. Utslipp av klimagasser knyttet til anleggsgjennomføringen vurderes og omtales nedenfor.

Risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer

Vurdering av vesentlige virkninger knyttet til risiko for alvorlige ulykker må baseres på om planen eller tiltaket kan føre til ulykker som har store konsekvenser for de omkringliggende omgivelser. Dette er da avhengig av både egenskapene ved det tiltak eller den plan som er planlagt gjennomført og ikke minst egenskapene i de omkringliggende omgivelsene som vil kunne utsettes for en ulykke, for eksempel befolkningstetthet og

tidligere etablerte virksomheter og aktiviteter. Hvis risikoen for alvorlige ulykker i et område stiger, vil dette normalt utløse konsekvensutredning.

Hensikten med planen er å beskytte Nesbyen sentrum mot nye flomhendelser og således vil tiltaket gi positive virkninger. Frem til sikringstiltaket er gjennomført vil det være risiko for nye flomhendelser som kan påvirke Nesbyen sentrum. Det er ikke vurdert at planen eller tiltaket kan føre til risiko for, eller alvorlige ulykker og/eller katastrofer.

Risikoen og konsekvensene av en flomhendelse i gjennomføringsfasen kan være noe større for området enn i dagens situasjon, da det vil være behov for å gjennomføre tiltak i selve vassdraget for å kunne etablere flomsikringen med bakgrunn i bl.a. begrenset med areal langs vassdraget.

Lokalisering og påvirkning på omgivelsene

- a) Verneområder etter naturmangfoldloven kapittel V eller markaloven § 11, utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven kapittel VI), prioriterte arter, vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven
- b) Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring og reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv

Bokstav a og b er vurdert samlet.

Det er foretatt en vurdering basert på tilgjengelige databaser slik som Miljødirektoratet (Naturbase) og Artsdatabanken (Artskart). I tillegg er det gjennomført befaringer innenfor planområdet ifm. reguleringsplan for Nesflata. Det er innenfor planområdet registrert naturtyper med KU-verdi og fremmedarter, og som er omtalt og vurdert i reguleringsplanen for Nesflata. Ifm. Naturbase er det ikke registrert arter av nasjonal forvaltningsinteresse innenfor planområdet. Som det framgår av Artskart er det ikke registrert karplanter, sopper, pattedyr, alger innenfor kategorien «Trua arter», men det er registrert fugler som for eksempel grønnefink og granmeis (sårbar), samt vipe (kritisk truet) som er blitt registrert næringssøkende delvis innenfor planområdet.

Det ligger ikke verneområder etter naturmangfoldloven eller registrert utvalgte naturtyper innenfor planområdet, men det er registrert verdifulle naturtyper fra noe til stor verdi. Områdene registrert med middels og stor verdi er blitt vurdert ifm. reguleringsplan for Nesflata og det planlegges i utgangspunktet ikke for store tiltak i disse områdene. De registrerte naturtypene er i områder hvor det vil bli gjennomført tiltak som flomvoll, jf. reguleringsplanen for Nesflata. Det er foretatt registreringer langs Rukkedøla innenfor planområdet utenfor sesong og det planlegges derfor nye undersøkelser i sesong. Det er imidlertid ikke registrert forekomster innenfor aktuelle forvaltningskategorier. Tilstanden til fisk i vassdraget er ikke registrert i kjente databaser, men temaet vil bli vurdert. Tiltaket er imidlertid ikke vurdert å gi vesentlige konsekvenser for fisk med bakgrunn i vassdragets miljøtilstand.

Tiltaket vil medføre at deler av kantvegetasjonen langs Rukkedøla kan bli berørt. Dette gjelder spesielt strekningen på sørsiden av Rukkedøla nedstrøms Hajem bru hvor det er planlagt etablering av flommur, samt en kortere strekning på nordsiden av Rukkedøla hvor det planlegges for en breddeutvidelse over en lengde på ca. 85 meter.

Det er gjort en utsjekk av kulturverdier med bakgrunn i tilgjengelig kunnskap på Kulturminnesøk og det er sett hen til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2020-2030. Innenfor planområdet ligger det flere SEFRAK-registrerte bygninger, også bygninger som er meldepliktige etter kulturminneloven. Planlagte flomsikringstiltak langs Rukkedøla kan komme i berøring med bygninger og kulturmiljøer med verneverdi. Særlig kan dette gjelde ved ny bruløsning for Hajem bru og gjenreisning av gangbru i vest. En ny bru kan potensielt i ytterste konsekvens medføre behov for riving av bygning med høy lokal verdi, samt inngrep i kulturmiljøet med høy lokal verdi på nordsiden av Rukkedøla. Ved Hajem bru på eiendom gnr/bnr 76/63 er det i tillegg angitt hensynssone bevaring kulturmiljø, men det planlegges ikke tiltak som berører eiendommen.

Det er ikke registrert verdifulle eller utvalgte kulturlandskap innenfor planområdet. Forholdet til øvrige landskapsvirkninger er omtalt under «Egenskaper ved planen».

Basert på en utsjekk av Miljødirektoratets database (Naturbase) er det innenfor planområdet friluftsområder registrert som svært viktig. Dette er «flomparken» ved Hajem bru og Elvefaret barnehage, samt deler av friluftsområdene Bringernatten og Føssan lengst vest i planområdet. I tillegg er turstien «Nesbyen rundt» delvis innenfor planområdet og registrert som svært viktig. Denne rundløypa krysser Rukkedøla på to steder, men forbindelsene ble tatt under «Hans» og planarbeidet vil se på etablering av nye gangbruer/-forbindelser som vil være positive tiltak. Det skal gjennomføres tiltak i «flomparken», men sannsynlig ved påbygg av flommur på utsiden av eksisterende mur slik at flomparken videreføres og tiltaket vil ikke påvirke dette friluftsområdet. Øvrige verdisatte friluftsområder vurderes å ikke bli berørt eller berørt i begrenset grad av det planlagte tiltaket.

Det er ikke vurdert at tiltaket vil gi vesentlige konsekvenser for naturverdier, kulturverdier, landskap og friluftsliv.

- c) Statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 14. juni 1985

Planen vil regulere et tiltak som tar høyde for framtidens klimaendringer med tanke på hensynet til økt nedbør og fare for flom i tråd med statlige planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Sikringstiltaket dimensjoneres etter gjeldende krav i byggeteknisk forskrift §7-2 og tiltakene som skal reguleres i planen vil sikre bebyggelsen i Nesbyen sentrum mot en 200-årsflom med klimapåslag.

Tiltaket bygger også opp under statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal- og transportplanlegging ved at det legges opp til et flomsikringstiltak som vil sikre Nesbyen sentrum som kan resultere i videre utvikling av tettstedet, innenfor dagens byggeområder.

- d) Større omdisponering av landbruks-, natur- og friluftsområder eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet

For hensynet til landbruksarealer er det foretatt en vurdering basert på tilgjengelige kunnskapsgrunnlag i Kilden. Deler av planområdet består av fulldyrka jord, blandingsskog av høybonitet, noe innmarksbeite og åpen fastmark, samt bebygde arealer. Tiltaket det planlegges for vil primært berøre skogarealer, men lengst vest i planområdet, på nordsiden av Rukkedøla, er det inkludert et område bestående av innmarksbeite og dyrka mark for å kunne sikre eventuelle behov for midlertidig bygge- og anleggsområder for etablering av ny gangbru over Rukkedøla. Området som berøres er begrenset i areal og tiltaket vil kun være midlertidig slik at det ikke legges opp til permanent omdisponering av innmarksbeite eller dyrka mark, og konsekvensene vurderes derav ikke som vesentlig. Det legges heller ikke opp til større omdisponering av natur- og friluftsområder.

e) Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet

Rukkedøla (vannforekomst 012-2012-R Rukkedøla nedre) er jf. Vann-Nett registrert med moderat økologisk tilstand og med udefinert kjemisk tilstand. Vassdraget er regulert og vannforekomsten er i stor grad påvirket av kraftutbygging, og miljømålene for 2022-2027 nås foreløpig ikke ut fra tilstand på fisk og manglende informasjon om kjemisk tilstand. Det vil være behov for å benytte vassdraget for gjennomføringen av tiltaket med bakgrunn i boliger som ligger tett på vassdraget. Bruken av vassdraget i anleggsfasen og arbeider langs vassdraget kan medføre inngrep i kantvegetasjon og føre til partikkel- og sedimenter i vassdraget.

Med bakgrunn i tilstanden på vassdraget sett opp mot tiltaket som skal gjennomføres er det ikke vurdert at planen vil medføre vesentlige konsekvenser for vassdraget og derav ikke utløser krav til konsekvensutredning.

f) Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning

Vurderes ikke som relevant.

g) Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp

Planen vurderes å ikke tilrettelegge for tiltak som medfører vesentlig forurensning eller klimagassutslipp. Det legges til grunn normalt utslipp knyttet til ordinær anleggsvirksomhet i gjennomføringsfasen.

Anleggsarbeidet kan medføre forurensning i form av ordinær støy. Dette er imidlertid i en begrenset periode og forurensningsforskriftens rammer vil måtte følges.

Som omtalt ovenfor kan arbeid med flomsikringstiltaket i og nært vassdraget medføre sedimenter og partikler i vassdraget.

Det vurderes at tiltaket ikke vil medføre vesentlige konsekvenser for dette temaet.

h) Risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred eller flom

Tiltaket er viktig for å sikre bebyggelsen i Nesbyen sentrum for nye flomhendelser. Tiltaket vil i sammenheng med øvrige flomtiltak som flomvollen på Nesflata forbedre dagens situasjon og forbedre dagens flomfaresituasjon.

Det vurderes at tiltaket ikke vil medføre vesentlig konsekvenser for dette temaet.

Konklusjon

Med bakgrunn i gjennomgang av KUF § 10 er det vurdert at planen ikke får vesentlige virkninger for miljø og samfunn, og dermed ikke er krav om konsekvensutredning. Virkningene av planforslaget vil bli omtalt og vurdert i planbeskrivelsen med tilhørende fagnotater.